

SPIS TREŚCI

Od autorów	15
------------------	----

ROZDZIAŁ I

ZAGADNIENIA OGÓLNE	19
---------------------------------	-----------

I. Finanse — charakterystyka ogólna	19
1. Pojęcie i definicja finansów	19
2. Zjawiska finansowe i system finansowy	21
3. Finanse publiczne a finanse prywatne	23
4. Uwagi terminologiczne	25
5. Funkcje finansów publicznych	27
6. Nauka finansów i nauka prawa finansów publicznych	29
II. Charakterystyka prawa finansów publicznych	30
1. Od prawa skarbowego do prawa finansów publicznych	30
2. Pojęcie, zakres i struktura prawa finansów publicznych	33
3. Źródła prawa finansów publicznych	36
4. Związki prawa finansów publicznych z innymi gałęziami prawa	40
5. Finanse publiczne w Konstytucji RP	41
► WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	43

ROZDZIAŁ II

REGULACJA PRAWNA PODSTAW FINANSÓW PUBLICZNYCH	45
I. Wprowadzenie	45
II. Przedmiot regulacji prawnej i podstawowe definicje	46
III. Zasady finansów publicznych	53
1. Zasada równowagi finansów publicznych	53
2. Zasada jawności finansów publicznych	54
3. Zasada przejrzystości publicznej gospodarki finansowej	56
4. Zasada planowania publicznej działalności finansowej	57
5. Zasada ewidencjonowania operacji finansowych	59
6. Zasada sprawozdawczości finansowej	59
7. Zasada kontroli finansów publicznych	60
IV. Formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych	61
1. Uwagi ogólne	61
2. Jednostka budżetowa	61
3. Samorządowy zakład budżetowy	63
4. Agencja wykonawcza	66
5. Instytucja gospodarki budżetowej	68
6. Inne jednostki sektora finansów publicznych	71
V. Ogólne zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych	71
VI. Odpowiedzialność i kontrola	73
VII. Audyt wewnętrzny	76
► WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	78

ROZDZIAŁ III

BUDŻET PAŃSTWA I PRAWO BUDŻETOWE	79
I. Zagadnienia ogólne	79
1. Historyczny rozwój instytucji budżetu	79
2. Pojęcie budżetu	82

3.	Rodzaje budżetów	84
4.	Współczesne tendencje rozwoju budżetu — budżet zadaniowy	85
5.	Wieloletni Plan Finansowy Państwa	86
6.	Zasady budżetowe	87
7.	Horyzont czasowy planowania budżetowego	91
8.	Źródła prawa budżetowego	93
II.	Instytucje materialnego prawa budżetowego	94
1.	Charakter prawny budżetu	94
2.	Klasyfikacja budżetowa	95
3.	Dochody budżetowe	98
4.	Wydatki budżetowe	98
a)	Zagadnienia ogólne	98
b)	Dotacje i subwencje	99
c)	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	101
d)	Wydatki bieżące jednostek budżetowych	101
e)	Wydatki majątkowe	101
f)	Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	102
g)	Wpłaty środków własnych Unii Europejskiej	102
h)	Programy wieloletnie	103
5.	Nadwyżka i niedobór budżetowy	103
6.	Rezerwy budżetowe	105
III.	Procedura budżetowa	108
1.	Pojęcie i zakres procedury dotyczącej budżetu państwa	108
2.	Ustalanie budżetu państwa	111
a)	Przygotowanie projektu budżetu państwa	111
b)	Uchwalanie ustawy budżetowej	113
c)	Treść ustawy budżetowej	116
3.	Wykonywanie budżetu	122
a)	Pojęcie i zasady wykonywania budżetu	122
b)	Wykonawcy budżetu	123
c)	Zasady dysponowania środkami budżetowymi	125
d)	Zmiany w budżecie w toku jego wykonywania	130
4.	Kontrola wykonania budżetu	133
a)	Sporządzanie sprawozdania z wykonania budżetu	133
b)	Rozpatrywanie sprawozdania przez parlament	135
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	136

ROZDZIAŁ IV

FUNDUSZE CELOWE W PUBLICZNEJ GOSPODARCE FINANSOWEJ . 137

- I. Pojęcie i podstawy prawne działania funduszy celowych. 137
- II. Przesłanki tworzenia funduszy celowych 138
- III. Zmiany regulacji prawnej zasad funkcjonowania funduszy celowych . . . 139
- IV. Gospodarka finansowa funduszy celowych 141
- ▶ WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH 143

ROZDZIAŁ V

PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY 145

- I. Istota państwowego długu publicznego 145
- II. Ustalanie wysokości i zarządzanie państwowym długiem publicznym . . 146
- III. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa 147
- IV. Procedury ostrożnościowe i sanacyjne 149
- V. Emisja skarbowych papierów wartościowych oraz zaciąganie kredytów . 151
 - 1. Pojęcie i rodzaje skarbowych papierów wartościowych 151
 - Bony skarbowe. 152
 - Obligacje skarbowe. 152
 - Skarbowe papiery oszczędnościowe 152
 - 2. Zasady emisji skarbowych papierów wartościowych. 153
- ▶ WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH 154

ROZDZIAŁ VI

FINANSE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH 155

- I. Uwagi ogólne. 155
- II. Ubezpieczenia społeczne 156
 - 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych 156
 - 2. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 156

3.	Fundusz Rezerwy Demograficznej	157
4.	Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym	158
5.	Zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne	160
6.	Zasady poboru składek na ubezpieczenie społeczne	162
III.	Ubezpieczenia społeczne rolników	163
IV.	Ubezpieczenie zdrowotne	164
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	165

ROZDZIAŁ VII

GOSPODARKA FINANSOWA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO 167

I.	Zagadnienia ogólne	167
II.	Gospodarka finansowa gmin	171
1.	Charakterystyka ogólna	171
2.	Procedura budżetowa	174
a)	Uchwalanie budżetu gminy	174
b)	Wykonywanie budżetu gminy	179
c)	Kontrola wykonania budżetu gminy	181
3.	Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego	183
4.	Źródła dochodów gmin	184
a)	Katalog źródeł dochodów	184
b)	Charakterystyka dochodów własnych	187
c)	Charakterystyka dochodów zewnętrznych	189
d)	Subwencja ogólna	190
e)	Dotacje celowe	192
f)	Dochody zwrotne w gospodarce finansowej gmin	194
5.	Wpłaty gmin na zwiększenie subwencji	194
III.	Gospodarka finansowa powiatów	196
1.	Zagadnienia ogólne	196
2.	Dochody powiatów	198
3.	Wpłaty powiatów do budżetu państwa	200
4.	Procedura budżetowa	200

IV.	Gospodarka finansowa województw	201
1.	Zagadnienia ogólne	201
2.	Dochody województwa	204
3.	Wpłaty województw do budżetu państwa	206
4.	Procedura budżetowa	206
V.	Kontrola i nadzór nad działalnością finansową samorządu terytorialnego	207
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	211

ROZDZIAŁ VIII

DYSCYPLINA FINANSÓW PUBLICZNYCH 213

I.	Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	213
1.	Naruszenie dyscypliny finansów publicznych	213
2.	Zakres podmiotowy odpowiedzialności	215
3.	Zasady odpowiedzialności	216
4.	Kary i ich wymiar	218
II.	Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	219
III.	Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	221
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	222

ROZDZIAŁ IX

PODATKI I PRAWO PODATKOWE 223

I.	Pojęcie podatku, opłaty i dopłaty	223
II.	Elementy konstrukcji podatku	225
1.	Zagadnienia ogólne	225
2.	Podmioty podatku	226
3.	Przedmiot podatku	228
4.	Podstawa opodatkowania	228

5.	Stawki podatkowe	229
6.	Zwolnienia i ulgi podatkowe	230
7.	Sposób i termin zapłaty	231
III.	Struktura polskiego prawa podatkowego	232
IV.	Zobowiązania podatkowe	233
1.	Obowiązek i zobowiązanie podatkowe	233
2.	Termin płatności podatku, zaległość podatkowa i nadpłata podatku	235
3.	Wygasanie zobowiązań podatkowych	237
4.	Ulgi w spłacie podatków	239
5.	Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	240
6.	Prawa i obowiązki następców prawnych	241
7.	Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich	242
V.	Postępowanie podatkowe	244
VI.	Ewidencja podatników oraz identyfikacja podatkowa	245
VII.	System podatków i opłat w Polsce	246
1.	Podatek dochodowy od osób prawnych	246
2.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	247
3.	Podatek od towarów i usług	250
4.	Podatek akcyzowy	252
5.	Podatek rolny	252
6.	Podatek leśny	254
7.	Podatek od gier	255
8.	Podatek od wydobywania niektórych kopalin	255
9.	Podatek od spadków i darowizn	256
9.	Podatek od nieruchomości	258
10.	Podatek od środków transportowych	259
11.	Podatek od czynności cywilnoprawnych	259
12.	Podatek tonażowy	261
13.	Opłata targowa	261
14.	Opłata miejscowa	262
15.	Opłata uzdrowiskowa	262
16.	Opłata od posiadania psów	263
17.	Opłata skarbowa	263
18.	Inne opłaty publiczne	264
19.	Dopłaty	265
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	265

POBÓR PODATKÓW ORAZ KONTROLA SKARBOWA 267

I.	Organy podatkowe	267
II.	Kontrola skarbową	269
1.	Cel i zakres kontroli skarbowej	269
2.	Organizacja kontroli skarbowej	271
3.	Uprawnienia kontroli skarbowej	272
4.	Postępowanie kontrolne	273
5.	Gromadzenie informacji oraz wywiad skarbowy	275
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	276

CŁA I PRAWO CELNE 277

I.	Zagadnienia wstępne	277
1.	Pojęcie cła	277
2.	Rozwój ceł w Polsce	277
3.	Rodzaje ceł	279
4.	Pojęcie i źródła prawa celnego	281
5.	Podstawowe problemy międzynarodowego prawa celnego	283
a)	Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT) i Światowa Organizacja Handlu (WTO)	283
b)	Prawo celne a międzynarodowa integracja gospodarcza	286
II.	Materialne prawo celne	288
1.	Podstawowe pojęcia unijnego prawa celnego	288
2.	Wspólna Taryfa Celną i klasyfikacja taryfowa towarów	289
3.	Pochodzenie towaru	292
4.	Wartość celna towaru	293
5.	Wprowadzenie towarów na obszar celny Unii	294
6.	Procedury celne	295
a)	Objęcie towaru procedurą celną	295
b)	Rodzaje procedur celnych	295
c)	Charakterystyka poszczególnych procedur celnych	297
•	Dopuszczenie do swobodnego obrotu	297

• Wywóz	297
• Tranzyt zewnętrzny	297
• Tranzyt wewnętrzny	298
• Skład celny	298
• Uszlachetnianie czynne	299
• Przetwarzanie pod kontrolą celną	299
• Odprawa czasowa	300
• Uszlachetnianie bierne	300
5. Wolne obszary celne i składy wolnocłowe	301
6. Powrotny wywóz, zniszczenie i zrzeczenie się towarów	302
7. Dług celny	302
8. Przedstawicielstwo w sprawach celnych	304
III. Organy celne i postępowanie w sprawach celnych	304
► WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	305

ROZDZIAŁ XII

BANK CENTRALNY, WALUTA, DEWIZY	307
I. Ogólne zagadnienia bankowości	307
1. Geneza bankowości	307
2. Charakterystyka instytucji bankowej i działalności bankowej	308
3. Rodzaje banków	311
4. Źródła prawa bankowego	312
II. Narodowy Bank Polski	315
1. Pozycja prawna NBP	315
2. Organy NBP i jego organizacja wewnętrzna	318
a) Prezes NBP	318
b) Rada Polityki Pieniężnej	319
c) Zarząd NBP	320
3. Współdziałanie NBP z władzami państwowymi i innymi podmiotami	321
4. Funkcje NBP	322
a) Emisja znaków pieniężnych	322
b) Kształtowanie ilości pieniądza w obiegu (emisja pieniądza)	323
c) Wykonywanie zadań z zakresu gospodarki dewizowej	328
d) Inne funkcje NBP	328
5. Organizacja i zadania nadzoru bankowego	329

III.	Waluta i prawo walutowe	331
1.	Ustrój pieniężny Państwa	331
2.	Kursy walut obcych	335
IV.	Prawna reglamentacja obrotu dewizowego	336
1.	Zagadnienia ogólne	336
1.	Podstawowe pojęcia prawa dewizowego	339
a)	Rezydenci i nierezydenci	339
b)	Wartości dewizowe	340
c)	Czynności obrotu dewizowego	341
3.	Ograniczenia obrotu dewizowego	342
4.	Zezwolenia dewizowe	344
5.	Ograniczenia szczególne obrotu dewizowego z zagranicą	346
6.	Wywóz, przywóz i przekazywanie wartości dewizowych oraz krajowych środków płatniczych	346
7.	Działalność kantorowa	347
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	348

ROZDZIAŁ XIII

SYSTEM FINANSOWY UNII EUROPEJSKIEJ

I.	Zagadnienia ogólne	349
II.	Zasady budżetowe	350
III.	Opracowanie budżetu	352
IV.	Wykonanie budżetu	353
1.	Uwagi ogólne	353
2.	Podmioty działające w sferze finansów	354
3.	Operacje dotyczące dochodów	355
4.	Operacje dotyczące wydatków	356
V.	Kontrola wykonania budżetu	357
1.	Prezentacja sprawozdań	357
2.	Kontrola zewnętrzna i absolutorium	358
VI.	Wieloletnie plany finansowe	358
VII.	Dochody własne Unii Europejskiej	359
VIII.	Wydatki Unii	360
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	361